

JAARVERSLAG GROEIPAKKET

2020

Opgroeien

GROEIPAKKET

VOORWOORD	3
INTRODUCTIE: OPZET EN INHOUD VAN HET JAARVERSLAG	4
Wat is opgenomen in dit jaarverslag en hoe is het opgebouwd?	4
GEZINSBIJSLAGEN	5
Basisbedrag	5
Cijfers op kindniveau	6
Cijfers op gezinsniveau	8
Kinderen geplaatst in een instelling	9
Sociale toeslagen	10
Cijfers op kindniveau	11
Cijfers op gezinsniveau	12
Zorgoeslagen	13
Wezentoeslag	13
Cijfers op kindniveau	13
Cijfers op gezinsniveau	14
Zorgtoeslag voor kinderen met een specifieke ondersteuningsbehoefte	15
Cijfers over toegekende zorgtoeslagen	15
Cijfers over aanvragen en beslissingen	17
Pleegzorgtoeslag	17
Startbedragen geboorte en adoptie	19
Universele participatietoeslag (Schoolbonus)	20
SELECTIEVE PARTICIPATIETOESLAG (SCHOOLTOESLAG)	21
ANDERE TOELAGEN	24
Kinderopvangtoeslag	24
Kleutertoeslag	25
Covid-19-Toeslag	26
Coronatoeslag	26
BUDGETTAIR KADER	27
BIJLAGE	33
Bedragen kinderen geboren voor 1 januari 2019	33
Bedragen kinderen geboren na 1 januari 2019	34
Bedragen voor alle kinderen	35

VOORWOORD

Sinds 1 januari 2019 heeft de Vlaamse overheid het Groeipakket ingevoerd, de nieuwe Vlaamse kinderbijslag. Dit is het tweede jaarverslag Groeipakket waarin we rapporteren over de belangrijkste cijfers: Hoeveel kinderen hebben recht op een Groeipakket? Wie heeft recht op welke bedragen en toeslagen? Wat zijn de kosten van het geheel en de verschillende componenten? ...

Via de periodieke rapportering willen we een duidelijk jaarlijks overzicht bieden, waardoor er over verschillende jaren kan worden vergeleken. Op die manier kan de financiële ondersteuning aan kinderen en gezinnen opgevolgd en waar nodig bijgestuurd worden zodat we een kansrijk opgroeiklimaat creëren dat zorgt voor kansrijke generaties.

Dit jaar werden de interactieve dashboards uitgebreid. Naast aparte dashboards voor basisbedragen, sociale toeslagen, zorgtoeslagen en gezinstypes, bieden we nu ook een exclusieve inblik op lokaal niveau (stad/gemeente, provincie) aan. De dashboards vormen zo een draaischijf van informatie die de samenwerking met partners, lokaal of beleidsmatig, kan ondersteunen.

Onze dank gaat uit naar de vijf uitbetalers Groeipakket. Op basis van hun input en verwerking van gegevens in de centrale Groeipakketapplicatie, kunnen we dit totaalbeeld van het Groeipakket samenstellen. Dank ook aan het IT-team, team beleidsonderbouwing, de collega's van het Agentschap Uitbetaling Groeipakket en al wie zijn steentje bijdroeg om de realisatie van het Groeipakket verder te optimaliseren.

We wensen je veel leesplezier!

Katrien Verhegge,
administrateur-generaal
Opgroeien

Leo Van Loo,
gedelegeerd bestuurder
Agentschap Uitbetaling Groeipakket

INTRODUCTIE:

OPZET EN INHOUD VAN HET JAARVERSLAG

Wat is opgenomen in dit jaarverslag en hoe is het opgebouwd?

In dit jaarverslag worden cijfers over alle kinderen en gezinnen met recht op een Groeipakket in 2020 gepresenteerd. De cijfers zijn gebaseerd op gegevens van de vijf uitbetalers. We brengen telkens de evolutie van de totaalcijfers van vorig jaar die in het jaarverslag 2019 werden opgenomen.

Voor de toeslagen die maandelijks worden uitbetaald, schetsen we de cijfers van december 2020. Voor de toeslagen die eenmalig worden uitbetaald (startbedragen, kleutertoeslagen) nemen we het geheel van de uitbetaalde toeslagen mee, waar mogelijk per maand. Voor kinderopvangtoeslagen geven we mee hoeveel kinderen per maand recht hadden op minstens een toeslag voor een halve dag aanwezigheid.

We schetsen eerst cijfers over de gezinsbijslagen (basisbedragen, leeftijdstoelagen, sociale toeslagen, zorgtoeslagen, de startbedragen en de universele participatietoeslag/schoolbonus) en daarna cijfers over de participatietoelagen (de selectieve participatietoeslag/schooltoeslag, de kinderopvangtoeslag en de kleutertoeslag). Ten derde voorzien we cijfers over twee maatregelen die naar aanleiding van de coronacrisis uitzonderlijk werden toegekend: de COVID-19-toeslag en de Coronatoeslag. Afsluitend nemen we ook een financieel overzicht op dat per onderdeel van het Groeipakket weergeeft wat de kosten ervan zijn.

We geven de cijfers weer voor elk onderdeel van het Groeipakket op kindniveau, maar ook zoveel mogelijk op gezinsniveau. In dit jaarverslag vind je dus niet enkel het aantal kinderen, maar ook het aantal gezinnen waarvan minstens één kind geniet van het basisbedrag of een toeslag.

We voorzien per onderdeel steeds in een korte toelichting over de betreffende bedragen, toeslagen en begrippen.

Gegevens op kindniveau presenteren we waar mogelijk opgesplitst per leeftijdsklasse.

GEZINSBIJSLAGEN

De gezinsbijslagen worden toegekend aan alle kinderen die in Vlaanderen wonen of toegelaten en gemachtigd zijn om er te verblijven. De gezinsbijslagen zijn onvoorwaardelijk tot en met de 18e verjaardag van het kind en kunnen maximaal tot en met de 25e verjaardag doorlopen als het kind voldoet aan de voorwaarden.

Een aantal personen ouder dan 25 jaar krijgt echter ook gezinsbijslagen, omwille van verworven rechten uit de vroegere federale kinderbijslagregeling. Het gaat om personen die geboren zijn vóór 1 juli 1966 en die erkend zijn als volledig arbeidsongeschikt of tewerkgesteld zijn in een beschutte werkplaats. Zij hebben zonder leeftijdsbeperking recht op gezinsbijslagen. Ze hebben recht op het basisbedrag, een specifieke leeftijdsbijslag en een eventuele sociale toeslag voor eenoudergezinnen. Het gaat hier om een groep met verworven rechten die jaar na jaar afneemt.

Basisbedrag

Sinds de hervorming kunnen de basisbedragen opgedeeld worden in twee grote categorieën: de transitiebedragen en de nieuwe bedragen.

De nieuwe bedragen worden uitbetaald aan kinderen die sinds 1 januari 2019:

- geboren zijn
- naar Vlaanderen zijn verhuisd vanuit het buitenland
- een (eerste) ouder hebben verloren
- in een instelling waren geplaatst vóór 2019 en van wie de plaatsing ondertussen is gestopt¹.

De transitiebedragen uit de federale kinderbijslagregeling worden uitbetaald aan kinderen geboren vóór 1 januari 2019 en bestaan uit drie verschillende rangbedragen: een laag (95,81 euro), midden (177,28 euro) en hoog (259,46 euro) basisbedrag en een verhoogde wezenbijslag (368,05 euro). De gewone wezenbijslag komt overeen met de rangbedragen. Ten slotte zijn er gezinnen waar een of meer kinderen geplaatst zijn en waarbij de proportionele verdeling wordt toegepast². Dat betekent dat het totaal aan gezinsbijslagen gelijk wordt verdeeld over het aantal kinderen.

Kinderen geboren vóór 1 januari 2019 behouden het recht op de rangbedragen en het recht op de leeftijdsbijslagen. Die worden toegekend vanaf 6 jaar en worden verhoogd op de leeftijd van 12 en 18 jaar.

¹ Het gaat hier om kinderen die geplaatst waren met een 1/3-2/3-regeling, waarbij het 1/3 op een geblokkeerde rekening werd gestort. Na het beëindigen van de plaatsing krijgen zij de nieuwe bedragen.

² Dit is enkel het geval voor kinderen die op 31 december 2018 al geplaatst waren in een instelling. Voor kinderen die vanaf 1 januari 2019 geplaatst (of herplaatst) zijn, geldt die proportionele verdeling niet.

Alle kinderen zijn gelijk. Daarom koos Vlaanderen voor een vast basisbedrag van 166,46 euro voor elk kind. Kinderen die een ouder verloren, ontvangen de helft van dat basisbedrag als zorgtoeslag. Kinderen die twee ouders verloren, krijgen het basisbedrag als zorgtoeslag in hun Groeipakket.

Naast de transitiebedragen en nieuwe bedragen is er nog een derde categorie die we kunnen onderscheiden. België heeft bilaterale overeenkomsten gesloten met een aantal landen: Algerije, Bosnië-Herzegovina, Macedonië, Marokko, Montenegro, Servië, Tunesië, Turkije en Israël. Elke overeenkomst bevat specifieke voorwaarden voor het recht op kinderbijslag vanuit een van de Belgische entiteiten. Wanneer een van de ouders sociaal verzekerd is in Vlaanderen, kan er recht zijn op het Vlaamse Groeipakket.

Cijfers op kindniveau

Tabel 1 geeft het aantal kinderen weer dat een Groeipakket ontvangt, opgesplitst volgens de categorieën van bedragen zoals hierboven toegelicht.

Regeling	Basisbedragen	Totaal 2019		Leeftijdsklasse					Totaal 2020	
		Aantal	Aandeel	0-5 jaar	6-11 jaar	12-17 jaar	18-24 jaar	+25 jaar	Aantal	Aandeel
Kinderen met transitiebedragen		1.513.418	94,9%	268.074	442.314	434.181	290.719	9.444	1.444.732	89,9%
	Rangbedrag laag	812.717	51,0%	219.323	227.031	193.666	131.271	9.200	780.491	48,6%
	Rangbedrag midden	481.805	30,2%	43.656	164.742	154.542	98.021	163	461.124	28,7%
	Rangbedrag hoog	196.213	12,3%	4.631	47.791	79.361	53.471	25	185.279	11,5%
	Verhoogde wezenbijslag	17.275	1,1%	305	2.106	5.327	7.371	0	15.076	0,9%
	Proportionele verdeling	5.408	0,3%	159	644	1.285	615	56	2.759	0,2%
Bilaterale overeenkomsten		706	0,0%	139	203	171	116	0	629	0,0%
Kinderen met nieuwe bedragen		80.724	5,1%	135.015	9.781	10.252	6.586	0	161.634	10,1%
	Basisbedrag nieuw	77.920	4,9%	134.538	8.643	8.338	4.582	0	156.101	9,7%
	Half wees	2.768	0,2%	474	1.124	1.892	1.981	0	5.471	0,3%
	Volledig wees	36	0,0%	3	14	22	23	0	62	0,0%
Totaal		1.594.848	100,0%	403.228	452.298	444.604	297.421	9.444	1.606.995	100,0%

Tabel 1: Aantal kinderen met recht op een Groeipakket eind 2019 en 2020 – volgens regeling (kinderen met transitiebedragen, bilaterale overeenkomsten en kinderen met nieuwe bedragen), basisbedrag en leeftijdsklasse

Eind 2020 waren er 1.606.995 kinderen in Vlaanderen met recht op een van de basisbedragen. Dat is een toename met 12.147 kinderen in vergelijking met de situatie eind 2019. 1 op de 10 kinderen krijgt de nieuwe basisbedragen uit het Groeipakket.

Samen met het basisbedrag wordt aan kinderen met transitiebedragen ook een leeftijdsbijslag betaald. Die wordt voor het eerst toegekend op de leeftijd van 6 jaar en wordt verhoogd op de leeftijd van 12 en 18 jaar. De oudste kinderen krijgen slechts de helft van die leeftijdsbijslag, tenzij er ook een sociale toeslag of een toeslag voor kinderen met een specifieke ondersteuningsbehoefte wordt toegekend. Weeskinderen die een verhoogde wezenbijslag ontvangen, krijgen ook de volledige leeftijdsbijslag.

Tabel 2 geeft het aantal kinderen weer met en zonder leeftijdsbijslag in december 2020.

Type leeftijdsbijslag	Totaal 2019	Leeftijdsklasse					Totaal 2020
		0-5 jaar	6-11 jaar	12-17 jaar	18-24 jaar	+25 jaar	
Volledige leeftijdsbijslag	671.891	0	288.188	262.045	127.090	1.375	678.698
Gehalveerde leeftijdsbijslag	504.125	0	154.329	172.307	163.745	8.069	498.450
Geen leeftijdsbijslag	418.832	403.228	9.781	10.252	6.586	0	429.847
Totaal	1.594.848	403.228	452.298	444.604	297.421	9.444	1.606.995

Tabel 2: Aantal kinderen met recht op een leeftijdsbijslag eind 2019 en 2020 – volgens type leeftijdsbijslag en leeftijdsklasse

De vergelijking van de aantallen in tabel 2 toont aan dat er een duidelijke toename is van het aantal kinderen met een volledige leeftijdsbijslag. Die toename kan voornamelijk verklaard worden door de toename van het aantal kinderen met een sociale toeslag (zie verder). Kinderen met recht op een sociale toeslag hebben immers recht op de volledige leeftijdsbijslag.

Het aantal kinderen zonder leeftijdsbijslag is toegenomen, hoewel het aantal kinderen met een Groeipakket onder de 6 jaar lager ligt dan in 2019. De stijging komt er dus door de toename van kinderen zonder leeftijdsbijslag in de categorieën ouder dan 6 jaar.

Cijfers op gezinsniveau

In tabel 3 wordt het aantal gezinnen weergegeven volgens het gezinstype. We onderscheiden vier gezinstypes op basis van de categorieën van bedragen:

- Gezin met enkel kinderen met nieuwe bedragen: dit gezin telt enkel kinderen die recht hebben op de bedragen uit het Groeipakket.
- Gezin met enkel kinderen met transitiebedragen: dit gezin telt enkel kinderen die nog de basisbedragen uit de 'oude' kinderbijslagregeling ontvangen.
- Gezin met enkel kinderen in bilaterale overeenkomsten: dit gezin telt enkel rechtgevendende kinderen die kinderbijslag ontvangen in het kader van een bilaterale overeenkomst.
- Combinatiegezin: dit gezin telt zowel kinderen met nieuwe bedragen als kinderen met transitiebedragen.

Type gezin	2019		2020	
	Aantal gezinnen	Aandeel	Aantal gezinnen	Aandeel
Gezin met enkel kinderen met nieuwe bedragen	45.072	5,1%	85.812	9,5%
Gezin met enkel kinderen met transitiebedragen	815.686	91,8%	757.083	84,2%
Gezin met enkel kinderen in bilaterale overeenkomst	362	0,0%	309	0,0%
Combinatiegezin	27.698	3,1%	56.288	6,3%
Totaal	888.818	100,0%	899.492	100,0%

Tabel 3: Aantal gezinnen met recht op een Groeipakket eind 2019 en 2020 – volgens gezinstype

Kinderen geplaatst in een instelling

Wanneer een kind geplaatst wordt in een instelling ontvangt de instelling of het Fonds Jongerenwelzijn twee derde van de gezinsbijslagen voor het kind. Een derde van de gezinsbijslagen gaat naar de begunstigde voor de plaatsing of wordt gestort op een andere rekening, meestal een rekening op naam van het kind. Tabel 4 geeft weer aan wie dat deel dan uitbetaald wordt.

	Leeftijdsklasse				Totaal
	0-5 jaar	6-11 jaar	12-17 jaar	18-24 jaar	
Rekening kind	105	439	1.242	424	2.210
Begunstigde vóór plaatsing	348	1.625	3.249	919	6.141
Totaal	453	2.064	4.491	1.343	8.351

Tabel 4: Aantal kinderen die geplaatst zijn in een instelling eind 2020 – volgens leeftijdsklasse en persoon aan wie het een derde wordt uitbetaald

Sociale toeslagen

De sociale toeslag is er voor gezinnen die met hun inkomen de opvoedingskosten moeilijker kunnen dragen. De toeslag is bedoeld om de draagkracht van minder kapitaalkrachtige gezinnen te vergroten en is afhankelijk van het inkomen en de gezinsgrootte. Wanneer de voorwaarden zijn vervuld, ontvangen alle kinderen van het gezin automatisch een sociale toeslag. De belangrijkste vernieuwing hier is dat er een nieuw systeem van inkomensselectiviteit werd ingevoerd:

- Het recht op een sociale toeslag wordt onderzocht voor alle gezinnen, ongeacht de socioprofessionele status. De inkomensgegevens worden automatisch opgevraagd en ingelezen.
- Het inkomensbegrip houdt beter rekening met de draagkracht van het gezin.
- Naast de inkomensgrens van 31.605,89 euro voor alle gezinnen, is er voor nieuwe grote gezinnen (gezinnen met minstens drie kinderen, van wie minstens een kind het nieuwe basisbedrag ontvangt) een extra inkomensgrens van 62.424 euro (middeninkomens). De kinderen in het gezin met een nieuw basisbedrag ontvangen het nieuwe bedrag van de sociale toeslag. De andere kinderen (met transitiebedragen als basisbedrag) ontvangen de transitiebedragen van de sociale toeslag.

Cijfers op kindniveau

Tabel 5 geeft per leeftijdsklasse weer hoeveel kinderen in het Groeipakket in 2020 een sociale toeslag kregen en over welk type bedrag het ging.

Regeling	Sociale toeslagen	Totaal 2019	Aandeel	Leeftijdsklasse					Totaal 2020	Aandeel
				0-5 jaar	6-11 jaar	12-17 jaar	18-24 jaar	+ 25 jaar		
Kinderen met transitiebedragen		320.681	93,5%	64.699	103.459	95.781	57.079	1.195	322.213	862%
	Kind met hoogste toeslagbedrag	144.881	40,9%	47.188	43.265	32.071	20.782	0	143.306	38,3%
	Kind met middelste toeslagbedrag	94.652	26,7%	11.578	36.632	29.361	16.284	0	93.855	25,1%
	Kind met laagste toeslagbedrag	44.511	12,6%	1.470	13.277	18.520	9.458	0	42.725	11,4%
	Kind met toeslag ziekte & invaliditeit	23.437	6,6%	3.685	5.744	6.624	4.563	0	20.616	5,5%
	Kind met toeslag eenoudergezin	20.601	5,8%	704	4.244	8.641	5.774	1.195	20.558	5,5%
	Proportionele verdeling	2.599	0,7%	74	297	564	218	0	1.153	0,3%
Kinderen met nieuwe bedragen		23.174	6,5%	37.140	4.868	5.858	3.748	0	51.614	6,5%
	Gezin met laag inkomen en een of twee kinderen	10.783	3,0%	17.109	1656	2.761	2.591	0	24.117	6,5%
	Gezin met laag inkomen en > twee kinderen	7.277	2,1%	10.046	2.679	2.535	844	0	16.104	4,3%
	Gezin met middeninkomen en > twee kinderen	5.114	1,4%	9.985	533	562	313	0	11.393	3,0%
Totaal		353.855	100,0%	101.839	108.327	101.639	60.827	1.195	373.827	100,0%

Tabel 5: Aantal kinderen met een sociale toeslag eind 2019 en 2020 – volgens regeling, type sociale toeslag en leeftijdsklasse

Eind december 2020 waren er 373.827 kinderen met een sociale toeslag. Dat is een toename met 19.972 kinderen (5,6%) ten opzichte van december 2019.

De toename doet zich hoofdzakelijk voor bij de sociale toeslagen voor middeninkomens, zoals blijkt uit tabel 6. In december 2019 waren er 15.318 kinderen in een gezin met een middeninkomen met een sociale toeslag, In december 2020 was dat aantal gestegen tot 32.216 kinderen. Dat is meer dan een verdubbeling (+110,3%).

Die toename is logisch en was voorspeld omdat het recht op een sociale toeslag voor middeninkomens pas ontstaat als er minstens een kind met het nieuwe basisbedrag aanwezig is in het gezin met minstens 3 kinderen.

	2019		2020	
	inkomens onder de laagste inkomensgrens	inkomen tussen de laagste en hoogste inkomensgrens	inkomens onder de laagste inkomensgrens	inkomen tussen de laagste en hoogste inkomensgrens
Kinderen met nieuwe bedragen	18.060	5.114	40.221	11.393
Kinderen met transitiebedragen	320.477	10.204	301.390	20.823
Totaal	338.537	15.318	341.611	32.216

Tabel 6 : Aantal kinderen met een sociale toeslag eind 2019 en 2020 – volgens inkomenscategorie

Eind 2018 waren er in de federale regeling 175.174 kinderen met een sociale toeslag. In 2020 zijn dat er 198.653 meer. Een stijging die slechts ten dele te wijten is aan de toeslagen voor grote gezinnen met een middeninkomen. Want als we zuiver vergelijken en enkel kijken naar de kinderen met een inkomen onder de laagste inkomensgrens dan tellen we eind 2020 166.437 kinderen meer met sociale toeslagen dan in 2018. Een evolutie die vooral het gevolg is van de loskoppeling van de statuten en de automatische rechtentoekenning.

Cijfers op gezinsniveau

Tabel 7 geeft het aantal gezinnen weer met een sociale toeslag.

Inkomenscategorie	2019		2020	
	Aantal	Aandeel	Aantal	Aandeel
Gezinnen met een sociale toeslag	187.598	21,1%	197.797	22,0%
inkomen onder de laagste inkomensgrens	181.801	20,5%	186.039	20,7%
inkomen tussen de laagste en hoogste inkomensgrens	5.797	0,7%	11.758	1,3%
Gezinnen zonder een sociale toeslag	701.220	78,9%	701.695	78,0%
Totaal	888.818	100%	988.492	100%

Tabel 7: Aantal gezinnen met en zonder een sociale toeslag eind 2019 en 2020

Het aantal gezinnen dat een sociale toeslag ontvangt, is gestegen van 187.598 eind december 2019 tot 197.797 eind december 2020.

Zorgoeslagen

Het Groeipakket onderscheidt drie soorten zorgtoeslagen: een wezentoeslag voor kinderen die een of beide ouders verloren, een toeslag voor kinderen met een specifieke ondersteuningsbehoefte en een pleegzorgtoeslag voor kinderen die in een pleeggezin worden opgevangen.

Wezentoeslag

Voor wezen verschilt de regeling naargelang het tijdstip waarop het kind de ouder(s) verloor.

- De nieuwe regeling voor de wezentoeslag wordt toegepast voor alle kinderen die na 1 januari 2019 voor het eerst een ouder verliezen. Verliest een kind een ouder, dan krijgt het bovenop het basisbedrag van 166,46 euro een halfwezentoeslag van 83,23 euro. Een kind dat beide ouders heeft verloren sinds 1 januari 2019 ontvangt bovenop het basisbedrag van 166,46 euro een wezentoeslag van 166,46 euro. Beide toeslagen worden betaald zolang het kind recht heeft op gezinsbijslagen, dus ook voor de kinderen van wie de overlevende ouder eventueel een nieuw gezin vormt.
- Kinderen die hun ouder(s) verloren voor 2019, behouden hun wezentoeslag volgens de oude regelgeving (verhoogde wezenbijslag). Dat wil zeggen dat de toeslag behouden blijft zolang de overlevende ouder niet gaat samenwonen of hertrouwt. Gebeurt dat wel, dan ontvangt het kind de gewone wezenbijslag, wat overeenkomt met de rangbedragen.

Cijfers op kindniveau

Tabel 8 geeft aan hoeveel kinderen er eind 2020 welk type wezentoeslag kregen.

Regeling	Type wezentoeslag	Totaal 2019	Leeftijdsklasse				Totaal 2020
			0-5 jaar	6-11 jaar	12-17 jaar	18-24 jaar	
Kinderen met transitiebedragen		17.275	305	2.106	5.327	7.341	15.079
	Verhoogde wezenbijslag	17.275	305	2.106	5.327	7.341	15.079
Kinderen met nieuwe bedragen		2.804	477	1.138	1.914	2.004	5.533
	Halfwees	2.768	474	1.124	1.892	1.981	5.471
	Volle wees	36	3	14	22	23	62
Totaal		20.079	782	3.244	7.241	9.345	20.612

Tabel 8: Aantal kinderen met een wezentoeslag eind 2019 en 2020 – volgens regeling, type wezentoeslag en leeftijdsklasse

Het aantal kinderen dat een ouder verloren heeft is licht toegenomen. Eind 2019 waren er 20.079 kinderen met een wezentoeslag. Eind 2020 waren er 15.079 kinderen met een verhoogde wezenbijslag en daarnaast nog 62 kinderen met een volle wezentoeslag en 5.471 kinderen met een halfwezentoeslag. Dat maakt in totaal 20.612 weeskinderen met een wezentoeslag.

Bovendien waren er ook nog 3.878 kinderen onder de 25 jaar die voor 2019 hun ouder(s) verloren hebben, maar toch de gewone wezenbijslag (de rangbedragen) ontvingen. Zij ontvangen geen bijkomende ondersteuning omdat de overlevende ouder samenwoont of hertrouwd is.

Bij het Groeipakket kunnen nieuwe weeskinderen hun wezentoeslag combineren met een sociale toeslag, Tabel 9 toont het aantal kinderen dat een nieuwe wezentoeslag combineert met een sociale toeslag. 61,0% van de nieuwe halfwezen en 67,7% van de nieuwe volle wezen ontvangt een sociale toeslag. Dat is een kleine toename ten opzichte van 2019. Toen had 59,3% van de halfwezen en 66,7% van de volle wezen recht op een sociale toeslag.

	Halfwezen		Volle wezen	
	Aantal	Aandeel	Aantal	Aandeel
Gezin met laag inkomen en een of twee kinderen	1.973	36,1%	28	45,2%
Gezin met laag inkomen en > twee kinderen	991	18,1%	7	11,3%
Gezin met middeninkomen en > twee kinderen	374	6,8%	7	11,3%
Totaal met een sociale toeslag	3.338	61,0%	42	67,7%
Totaal zonder een sociale toeslag	2.133	39,0%	20	32,3%
Totaal	5.471	100,0%	62	100,0%

Tabel 9: Aantal kinderen met een wezentoeslag (nieuwe regeling) eind 2020 – volgens type sociale toeslag

Cijfers op gezinsniveau

Tabel 10 geeft het aantal gezinnen weer met een wezentoeslag eind 2020. Het aantal is met bijna 400 toegenomen.

Type wezentoeslag	Aantal 2019	Aantal 2020
Verhoogde wezenbijslag	11.776	10.379
Half wees	1.784	3.552
Volledig wees	31	56
Totaal	13.591	13.987

Tabel 10: Aantal gezinnen met wezentoeslag eind 2019 en 2020 – volgens type wezentoeslag

Zorgtoeslag voor kinderen met een specifieke ondersteuningsbehoefte

Sommige kinderen hebben als gevolg van een beperking of handicap een specifieke ondersteuningsbehoefte. Zij hebben maandelijks recht op een extra bedrag bovenop het basisbedrag. Het bedrag van de zorgtoeslag hangt af van de mate waarin het kind meer ondersteuning nodig heeft dan zijn of haar leeftijdsgenoten.

De graad van ondersteuningsbehoefte wordt vastgesteld door een evaluerend arts. Die artsen worden daartoe erkend door Opgroeien.

Een evaluerend arts maakt gebruik van de medisch-sociale schaal om de ondersteuningsbehoefte zo objectief mogelijk vast te stellen. Drie pijlers omvatten zowel de lichamelijke en geestelijke gevolgen van de aandoening als de gevolgen voor het dagelijkse leven van het kind en de gevolgen voor het gezinsleven. Het kind kan maximaal 36 punten scoren op de drie pijlers samen. Het bedrag hangt af van het aantal punten per pijler.

Een klein aantal jongeren en volwassenen ontvangt nog een zorgtoeslag op basis van een evaluatie aan de hand van de zelfredzaamheidsschaal, die inmiddels niet meer wordt toegepast.

Cijfers over toegekende zorgtoeslagen

Er werd in 2020 een zorgtoeslag voor kinderen met een specifieke ondersteuningsbehoefte betaald voor 38.736 kinderen in 35.360 gezinnen. Onderstaande tabel bevat ook cijfers over 2019, namelijk de cijfers die in het jaarverslag 2019 stonden en ook in de online dashboards zijn opgenomen. Deze cijfers weerspiegelen de situatie in februari 2020. De afhandeling van aanvragen voor zorgtoeslagen vergt echter tijd en gaat vaak gepaard met retro-actieve toekenningen. Om deze reden, maar ook omdat de cijfers over 2020 pas in april 2021 werden getrokken, moet de evolutie tussen 2019 en 2020 voorzichtig geïnterpreteerd worden.

Systeem	Puntcategorie	Totaal 2019	Leeftijdsklasse				Totaal 2020
			0-5 jaar	6-11 jaar	12-17 jaar	18-21 jaar	
Medisch-sociale schaal		37.713	3.847	12.818	15.283	6.787	38.735
	Minstens 4 punten in pijler 1 en minder dan 6 punten over de 3 pijlers	27	10	3	5	2	20
	Minder dan 4 punten in pijler 1 en 6-8 punten over de 3 pijlers	19.949	1.507	7.308	8.791	3.113	20.719
	Minstens 4 punten in pijler 1 en 6-8 punten over de 3 pijlers	550	87	63	156	166	472
	Minder dan 4 punten in pijler 1 en 9-11 punten over de 3 pijlers	4.969	742	2.003	1.696	717	5.158
	Minstens 4 punten in pijler 1 en 9-11 punten over de 3 pijlers	2.504	233	450	999	732	2.414
	Minder dan 4 punten in pijler 1 en 12-14 punten over de 3 pijlers	1.194	235	461	347	142	1.185
	Minstens 4 punten in pijler 1 en 12-14 punten over de 3 pijlers	3.407	342	915	1.284	877	3.418
	Minder dan 4 punten in pijler 1 en 15-17 punten over de 3 pijlers	136	36	61	40	14	151
	Minstens 4 punten in pijler 1 en 15-17 punten over de 3 pijlers	1.944	246	652	760	389	2.047
	Minder dan 4 punten in pijler 1 en 18-20 punten over de 3 pijlers	33	6	9	11	7	33
	Minstens 4 punten in pijler 1 en 18-20 punten over de 3 pijlers	1.297	198	383	492	280	1.353
	Minder dan 4 punten in pijler 1 en meer dan 20 punten over de 3 pijlers	20	3	3	7	3	16
	Minstens 4 punten in pijler 1 en meer dan 20 punten over de 3 pijlers	1.683	202	507	695	345	1.749
Zelfredzaamheids-schaal		8	0	0	0	1	1
	Zelfredzaamheidsgraad 0-3	4	0	0	0	0	0
	Zelfredzaamheidsgraad 4-6	1	0	0	0	1	1
	Zelfredzaamheidsgraad 7-9	3	0	0	0	0	0
Totaal		37.721	3.847	12.818	15.283	6.788	38.736

Tabel 11: Aantal kinderen met een zorgtoeslag voor kinderen met een specifieke ondersteuningsbehoefte eind 2019 en 2020 – volgens systeem, puntencategorie en leeftijdsklasse

Cijfers over aanvragen en beslissingen

De bevoegdheid om de evaluatie van de ondersteuningsbehoefte te organiseren ligt bij Opgroeien. In de eerste helft van 2020 was er echter nog een overgangsmaatregel van toepassing en heeft de FOD Sociale Zekerheid nog lopende herzieningen afgewerkt. Alle andere aanvragen (nieuwe, automatische herzieningen en herzieningen op aanvraag) werden behandeld door Opgroeien.

In tabel 12 zien we het aantal aanvragen dat de uitbetalers in 2020 naar Opgroeien doorstuurden.

	Opgroeien
Eerste aanvraag	8.848
Automatische herziening	10.043
Herziening op vraag van ouders of derden	2.101
Beroep aangetekend	83
Totaal	21.075

Tabel 12: Aantal aanvragen voor een zorgtoeslagevaluatie ontvangen in 2020 – volgens type

In tabel 13 vinden we het aantal beslissingen door de evaluerend arts per administratie. Die beslissingen omvatten zowel toekenningen van punten als negatieve beslissingen.

	FOD SZ	Opgroeien	Totaal
Medische vaststelling	5.401	8.477	13.878

Tabel 13: Beslissingen in het kader van de zorgtoeslagevaluatie genomen in 2020 – volgens bron

Pleegzorgtoeslag

Een pleegkind heeft net als elk ander kind in Vlaanderen recht op een Groeipakket. Wanneer het kind wordt opgevangen in een pleeggezin, gaat het basisbedrag en eventuele andere toeslagen (sociale toeslag, schooltoeslag, ...) naar dat gezin. Het basisbedrag wordt aangevuld met een maandelijkse pleegzorgtoeslag van 64,29 euro. Wat nieuw is, is dat voor plaatsingen vanaf 1 januari 2019 het type plaatsing bepaalt wie de pleegzorgtoeslag krijgt. Als een kind voor lange tijd verhuist naar een pleeggezin (perspectiefbiedende pleegzorg), dan gaat het bedrag volledig naar de pleegouders. Bij pleegzorg van korte duur (perspectiefzoekende pleegzorg) gaat de toeslag naar de begunstigde vóór de plaatsing. Die begunstigde is meestal de biologische ouder.

De bijslagtrekkende vóór de plaatsing blijft de pleegzorgtoeslag ontvangen als die toegestaan is vóór 1 januari 2019, én zolang er zich geen wijziging in de plaatsing voordoet.

In 2020 werd de toeslag toegekend aan 4.123 gezinnen voor 5.262 kinderen. Dit is een toename met 34,0% in vergelijking met 2019. Dit komt omdat er een achterstand is weggewerkt van dossiers uit de federale kinderbijslagregeling waar er geen pleegzorgtoeslag werd toegekend omdat er geen duurzame band was tussen de persoon die de kinderbijslag ontving vóór de plaatsing en het geplaatste kind. Het gaat hier om perspectiefbiedende pleegzorg en dus wordt de pleegzorgtoeslag uitbetaald aan de pleegouders.

	Totaal 2019	Leeftijdsklasse			Totaal 2020	
		0-5 jaar	6-11 jaar	12-17 jaar	18-24 jaar	
Totaal	3.927	1.057	1.649	1.842	714	5.262

Tabel 14: Aantal kinderen met een pleegzorgtoeslag eind 2020 – volgens leeftijdsklasse

Startbedragen geboorte en adoptie

Kinderen geboren of geadopteerd in Vlaanderen ontvangen een startbedrag van 1.144,44 euro. Dat kan vóór de uitgerekende bevallingsdatum uitbetaald worden – indien tijdig en correct aangevraagd – of na de geboorte. Het startbedrag adoptie wordt uitbetaald zodra het kind in het gezin verblijft.

	Totaal 2019	Betaling na geboorte	Voorafbetaling	Totaal
januari	3.401	112	4.579	4.691
februari	6.599	404	5.388	5.792
maart	8.395	376	4.590	4.966
april	5.578	400	5.038	5.438
mei	6.250	467	5.351	5.818
juni	6.037	389	4.727	5.116
juli	5.451	399	4.514	4.913
augustus	6.059	535	4.140	4.675
september	4.868	417	4.136	4.553
oktober	5.482	561	5.126	5.687
november	5.343	369	4.843	5.212
december	4.674	423	5.258	5.681
Totaal	68.137	4.852	57.690	62.542

Tabel 15: Aantal uitbetaalde startbedragen in 2019 en 2020 – opdeling per maand

Universele participatietoelage (Schoolbonus)

In augustus krijgt elk kind dat in juli recht had op het basisbedrag een schoolbonus als duwtje in de rug bij de start van het nieuwe schooljaar. Ook kinderen die nog niet naar school gaan, krijgen de bonus als ondersteuning in de opvoedingskosten. Het bedrag hangt af van de leeftijd van het kind.

	Leeftijdsklasse				Totaal
	0-4 jaar	5-11 jaar	12-17 jaar	18-24 jaar	
Aantal kinderen 2019	305.753	519.455	427.076	334.205	1.586.489
Aantal kinderen 2020	302.966	515.820	438.094	342.297	1.599.177

Tabel 16: Aantal kinderen met een schoolbonus in 2019 en 2020 – volgens leeftijdsklasse

SELECTIEVE PARTICIPATIETOESLAG (SCHOOLTOESLAG)

De schooltoeslag wordt voor alle kinderen die in het Nederlandstalige kleuteronderwijs, lager onderwijs of secundair onderwijs ingeschreven zijn automatisch onderzocht en toegekend als voldaan wordt aan de voorwaarden.

Een belangrijke kanttekening bij de onderstaande cijfers is dat de schooltoeslag wordt toegekend per schooljaar. Voor het schooljaar 2020-2021 kunnen we dus geen volledige cijfers geven. De cijfers die hieronder worden weergegeven zijn dus voorlopige cijfers en geven weer hoeveel schooltoeslagen er zijn toegekend tot midden april 2021. Een eerste volledig beeld over de toegekende schooltoeslagen van een schooljaar zal immers maar pas eind 2021 kunnen worden gegeven, wanneer het schooljaar 2020-2021 volledig beëindigd is en de laatste controle op de zogenaamde pedagogische voorwaarde inzake inschrijving, aanwezigheden op school en type onderwijs volledig is afgerond. Die laatste controle kan immers ook nog aanleiding geven tot bijbetalingen of terugvorderingen.

In tabel 17 is een overzicht gegeven van het aantal toegekende schooltoeslagen in de laatste drie schooljaren. De aantallen van schooljaar 2019-2020 zijn de definitieve cijfers. De aantallen van schooljaar 2020-2021 geven de situatie op 19 april 2021 en geven dus een voorlopige stand van zaken weer. In vergelijking met het schooljaar 2019-2020 is er een toename met 4.758 leerlingen (+1%). In absolute aantallen is de stijging het grootst bij het secundair onderwijs (+10.733 leerlingen), maar relatief gezien kent HBO5 verpleegkunde de sterkste toename (+23,7%). Bij het kleuteronderwijs is er een daling met 5.976 leerlingen (-5,5%).

	2018-2019 ³	2019-2020	2020-2021	Evolutie 2019-2020 t.o.v. 2018-2019		Evolutie 2020-2021 t.o.v. 2019-2020	
Kleuter onderwijs	62.070	109.302	103.326	47.232	76,1%	-5.976	-5,5%
Lager onderwijs	130.791	190.681	190.170	59.890	45,8%	-511	-0,3%
Secundair onderwijs	139.799	189.236	199.969	49.437	35,4%	10.733	5,7%
HBO5 verpleegkunde	2.136	2.163	2.675	27	1,3%	512	23,7%
Algemeen totaal	334.796	491.382	496.140	156.586	46,8%	4.758	1,0%

Tabel 17: Aantal leerlingen aan wie een schooltoeslag is toegekend per schooljaar (schooljaar 2020-2021: stand van zaken tot en met 19 april 2021)

(3) Bron: Statistisch jaarboek van het Vlaams Onderwijs, 2018-2019

De bedragen die werden toegekend aan de rechtgevende leerlingen zijn weergegeven in tabel 18. Ook hier geldt de opmerking dat de bedragen voor het schooljaar 2020-2021 de situatie weergeven op 19 april 2021 en dus zeker nog niet definitief zijn.

Tussen het schooljaar 2019-2020 en het schooljaar 2020-2021 (voorlopige situatie) is er dus voor 11,85 miljoen euro aan schooltoeslag méér toegekend. Dat is een stijging met 6,5%. De grootste toename doet zich voor bij het secundair onderwijs, waar er (voorlopig) 10,8 miljoen euro méér wordt toegekend dan in het schooljaar 2019-2020. Het feit dat er in het secundair onderwijs een toename was van het aantal rechthebbende leerlingen speelt hier uiteraard een rol (maar er kunnen ook andere factoren spelen, zoals de indexering van de bedragen).

	2018-2019	2019-2020	2020-2021	Evolutie 2019-2020 t.o.v. 2018-2019		Evolutie 2020-2021 t.o.v. 2019-2020	
Kleuteronderwijs	6.001.548	11.335.136	10.952.503	5.333.588	88,9%	-382.633	-3,4%
Lager onderwijs	18.180.791	29.941.962	30.458.800	11.761.171	64,7%	516.838	1,7%
Secundair onderwijs	64.917.451	136.671.782	147.448.565	71.754.331	110,5%	10.776.783	7,9%
HBO5 verpleegkunde	2.967.045	3.465.212	4.407.057	498.167	16,8%	941.845	27,2%
Algemeen totaal	92.066.835	181.414.092	193.266.925	89.347.257	97,0%	11.852.833	6,5%

Tabel 18: Toegekende bedragen in het kader van de schooltoeslag per schooljaar (schooljaar 2020-2021: stand van zaken tot en met 19 april 2021)

Uit de combinatie van de twee voorgaande tabellen kan ook het gemiddelde toegekende bedrag per leerling worden afgeleid. Die gemiddelde bedragen zijn weergegeven in tabel 19. Het gemiddelde bedrag per leerling in het schooljaar 2020-2021 is toegenomen met 20,35 euro (+5,5%) ten opzichte van het voorgaande schooljaar.

	2018-2019	2019-2020	2020-2021	Evolutie 2019-2020 t.o.v. 2018-2019		Evolutie 2020-2021 t.o.v. 2019-2020	
Kleuteronderwijs	96,7	103,7	105,98	7	7,2%	2,28	2,2%
Lager onderwijs	139	157,03	160,17	18,03	13,0%	3,14	2,0%
Secundair onderwijs	464,4	722,23	737,36	257,83	55,5%	15,13	2,1%
HBO5 verpleegkunde	1.389,10	1.602,04	1.647,5	212,94	15,3%	45,46	2,8%
Algemeen totaal	275	369,19	389,54	94,19	34,3%	20,35	5,5%

Tabel 19: Gemiddeld toegekend bedrag schooltoeslag per leerling (schooljaar 2020-2021: stand van zaken tot en met 19 april 2021)

Voor het kleuteronderwijs wordt er één bedrag toegekend, ongeacht de hoogte van de inkomens. Bij de andere opleidingsniveaus hangt het exacte bedrag van de schooltoeslag af van het gezinsinkomen.

Per zwaarte van het gezin (zogenaamde punten van de leefeenheid) wordt een inkomensvork bepaald, met een minimum- en maximumgrens:

- Indien het gezinsinkomen zich op of tegen de bovenste inkomensgrens bevindt, dan ontvangt het gezin de minimale schooltoeslag.
- Indien het gezinsinkomen zich tussen de minimum- en maximumgrens bevindt, dan ontvangt het gezin een verminderde schooltoeslag.
- Indien het gezinsinkomen zich onder of op de onderste inkomensgrens bevindt, dan ontvangt het gezin de volledige schooltoeslag. In uitzonderlijke omstandigheden (waarbij het inkomen zeer laag is én voor 70% bestaat uit een leefloon, een inkomensvervangende tegemoetkoming of een vervangingsinkomen), kan men de hogere uitzonderlijke toeslag ontvangen.

Het soort toeslagbedrag (minimale toeslag, verminderde toeslag, maximale toeslag of uitzonderlijke toeslag) is dus wel een aanduiding van de hoogte van het gezinsinkomen. In tabel 20 wordt een verdeling gegeven van de leerlingen uit het lager en secundair onderwijs volgens bedragstype.

	2018-2019		2019-2020		2020-2021		Evolutie 2019-2020 t.o.v. 2018-2019		Evolutie 2020-2021 t.o.v. 2019-2020	
Minimaal	59.625	21,7%	94.884	25,0%	96.755	24,8%	35.259	59,1%	1.871	2,0%
Verminderd	97.756	35,6%	122.095	32,1%	126.792	32,5%	24.339	24,9%	4.697	3,9%
Volledig	115.500	42,0%	160.957	42,4%	165.134	42,3%	45.457	39,4%	4.177	2,6%
Uitzonderlijk	1.933	0,7%	1.981	0,5%	1.458	0,4%	48	2,5%	-523	-26,4%
Totaal	274.814	100,0%	379.917	100,0%	390.139	100,0%	105.103	38,2%	10.222	2,7%

Tabel 20: Verdeling van de schooltoeslag voor het lager en secundair onderwijs volgens type van bedrag (schooljaar 2020-2021: stand van zaken tot en met 19 april 2021)

We zien dat er in vergelijking met het vorige schooljaar een toename van het aantal leerlingen is voor elk van de types toeslagbedragen, behalve voor de uitzonderlijke toeslag. Bij dat type is er een daling van het aantal leerlingen.

ANDERE TOELAGEN

Kinderopvangtoeslag

Ouders die gebruikmaken van Nederlandstalige niet-inkomensgerelateerde kinderopvang in Vlaanderen of Brussel kunnen rekenen op een kinderopvangtoeslag van 3,29 euro per kind, per opvangdag. Een halve dag opvang geeft recht op de helft van dat bedrag. Om recht te hebben op de kinderopvangtoeslag mag het kind nog niet naar de kleuterschool gaan.

Tabel 21 geeft per maand het aantal kinderen weer dat een kinderopvangtoeslag ontving in 2019 en 2020.

	2019	2020
januari	24.943	25.222
februari	24.764	24.959
maart	25.541	24.398
april	25.368	7.782
mei	24.761	17.365
juni	24.336	21.980
juli	23.468	22.096
augustus	24.124	23.433
september	24.709	24.254
oktober	25.733	25.183
november	24.772	23.924
december	24.928	23.453

Tabel 21: Aantal kinderen met kinderopvangtoeslag in 2019 en 2020 – opdeling per maand

Wat opvalt in de cijfers van 2020 zijn de lagere aantallen voor april en (in mindere mate) mei. Dat is het gevolg van de coronacrisis en de lockdown in maart-mei 2020. Heel wat opvanglocaties waren gesloten of beperkt geopend, waardoor er minder kinderen naar de opvang gingen. Omdat de kinderen begin maart wel nog gewoon naar de kinderopvang konden gaan, is het effect pas zichtbaar vanaf april.

Bijna 24% van de kinderen die formele opvang gebruiken, wordt opgevangen in een opvanglocatie waar niet gewerkt wordt volgens de regeling met inkomenstarief.

Kleutertoeslag

Kleuters van drie jaar oud die ingeschreven zijn in door Vlaanderen erkend, gesubsidieerd of gefinancierd onderwijs en kleuters van vier jaar oud die ingeschreven blijven en voldoende aanwezig zijn op school kregen in 2020 132,60 euro extra per jaar.

Die toeslag wordt jaarlijks automatisch uitbetaald in de maand na de derde verjaardag en/of de vierde verjaardag indien voldaan werd aan de voorwaarden.

Dat er in 2020 minder kleutertoeslagen werden toegekend dan in 2019 heeft meerdere oorzaken. Enerzijds zijn er minder kinderen van die leeftijden door een dalend geboortecijfer, anderzijds werd er in 2020 voor het eerst nagegaan of de 4-jarigen voldoende aanwezig waren op school. Er is ook een technische reden want de cijfers 2019 werden herberekend in april 2021.

	Totaal 2019 (4)	3-jarigen	4-jarigen	Totaal 2020
januari	12.417	5.628	5.819	11.447
februari	11.506	5.300	5.511	10.811
maart	12.534	5.630	5.985	11.615
april	12.431	5.493	5.927	11.420
mei	12.831	5.936	6.073	12.009
juni	12.893	5.832	6.161	11.993
juli	13.398	6.114	6.251	12.365
augustus	13.201	6.286	6.189	12.475
september	12.237	5.880	6.129	12.009
oktober	12.115	5.980	5.867	11.847
november	10.964	5.306	5.344	10.650
december	11.355	5.444	5.500	10.944
Totaal	147.864	68.829	70.756	139.585

Tabel 22: Aantal kinderen met kleutertoeslag in 2019 en 2020 – opdeling per maand

(4) De cijfers over 2019 werden herberekend t.o.v. vorig jaarverslag omdat ze sinds 2021 in het DWH beschikbaar zijn. Dit impliceert ook dat rechtzettingen en retro-actieve toekenningen voor het jaar 2019 verrekend zijn.

Covid-19-Toeslag

Gezinnen die hun inkomen zagen dalen als gevolg van de COVID-19-pandemie hadden recht op een COVID-19-toeslag. Concreet moesten de gezinnen daarvoor een inkomensverlies van minstens 10% kunnen aantonen in maart, april, mei of juni 2020 en moest hun inkomen onder de grens van 2.213 euro per maand liggen. De gedaalde gezinsinkomens van die maanden werden vergeleken met het gezinsinkomen van januari of februari 2020.

Die gezinnen ontvingen eenmalig een toeslag van 120 euro per kind, uitbetaald in drie maandelijkse schijven. De toeslag kon aangevraagd worden van 15 juni 2020 tot en met 31 oktober 2020. De toeslag werd uitbetaald voor 24.205 kinderen.

Coronatoeslag

In december 2020 werd een coronatoeslag van 35 euro per kind uitbetaald aan alle gezinnen met een beperkt inkomen. Die toeslag werd op 15 december 2020 automatisch betaald aan gezinnen die recht hadden op een sociale toeslag van het Groeipakket in november 2020 en een jaarinkomen hadden dat lager was dan 31.605,89 euro bruto belastbaar. De toeslag werd uitbetaald voor 342.354 kinderen.

BUDGETTAIR KADER

In 2020 werd er 4,125 miljard euro aan toeslagbedragen uit het Groeipakket toegekend, een toename met ongeveer 218,2 miljoen euro ten opzichte van 2019 (+5,6%). De toename is te verklaren door meerdere factoren:

- Een toename van de rechten van het lopende jaar met 53,6 miljoen euro, vooral bij de basisbedragen (+57,6 miljoen euro) en de sociale toeslagen (+8,6 miljoen euro), terwijl de startbedragen (-6,4 miljoen euro) en de wezentoeslagen (-6,4 miljoen euro) een daling kenden.
- Het toegekende bedrag voor de schooltoeslag (schooljaar 2020-2021) lag 27,0 miljoen euro hoger dan het bedrag dat in boekjaar 2019 is toegekend voor de schooltoeslag (schooljaar 2019-2020). Dat is het gevolg van het feit dat bij de afsluiting van boekjaar 2019 de toekenningen voor de schooltoeslag nog volop bezig waren, terwijl bij de afsluiting van boekjaar 2020 het merendeel van de toekenningen voor de schooltoeslag (voor schooljaar 2020-2021) is gebeurd. De toename is dus te wijten aan een onderschatting van de kosten in boekjaar 2019, en is dus in feite geen reële toename van de kosten.
- Specifiek voor 2020 zijn er voor 13,7 miljoen euro toekenningen gebeurd van toeslagen die niet bestonden in 2019. Het gaat om de COVID-19-toeslag (2,4 miljoen euro toekenningen) en de coronatoeslag (11,4 miljoen euro toekenningen).
- Ten opzichte van 2019 zijn er nog meerkosten van 21,4 miljoen euro omwille van indexering. De bedragen van de gezinsbijslagen zijn in september 2020 met 2% opgetrokken, wat resulteert in 17,3 miljoen euro meerkosten. Daarnaast zijn de bedragen van de schooltoeslag met 2,2% opgetrokken, wat 4,1 miljoen euro extra kosten vertegenwoordigt.
- In 2020 zijn er voor 95,3 miljoen euro rechten toegekend die betrekking hadden op het verleden (dus rechtsjaar 2019 of vroeger). De zogenaamde regularisaties van het verleden bedroegen in 2019 slechts 33,8 miljoen euro, dus er is sprake van een stijging met 61,6 miljoen euro. Die toename is deels te wijten aan eenmalige effecten. Zo waren de toekenningen voor de schooltoeslag (schooljaar 2019-2020) nog volop gaande toen het boekjaar 2019 werd afgesloten (effect: 28,3 miljoen euro) en werd in boekjaar 2020 de eindafrekening gemaakt van de sociale toeslag 2017 (waardoor er nog een nettobedrag van 16,0 miljoen euro werd bijgepast). Daarnaast werd 11,7 miljoen euro rechten uit 2018 of vroeger toegekend en 40,8 miljoen euro rechten uit 2019.

- De regularisaties van de rechten uit het verleden geven aan dat de gerapporteerde toekenningen uit boekjaar 2019 onderschat waren. Er zijn redenen om aan te nemen dat er in 2021 nog regularisaties zullen plaatsvinden, vooral voor rechten van 2020. Om te zorgen voor een juiste aanrekening van die kosten aan het juiste boekjaar is er daarom voor gekozen vanaf 2020 te werken met een provisionering (“te ontvangen factuur”) van de kosten die later zullen worden aangerekend, maar die nog betrekking hebben op het lopende boekjaar. Die provisionering zorgt in 2020 voor 36,1 miljoen euro extra aangerekende kosten, en het moet vermijden dat er kosten van 2020 worden aangerekend op het budget van 2021. Die manier van werken is mee een gevolg van de nieuwe Vlaamse Codex Overheidsfinanciën, waarbij kosten moeten worden aangerekend aan het boekjaar waarin het recht ontstaat. Het bedrag van 36,1 miljoen euro bevat naast een recurrent bedrag van 16,7 miljoen euro aan regularisaties, ook nog een voorziening voor de afrekening sociale toeslag 2018 die in 2021 zal plaatsvinden (16,0 miljoen euro), een voorziening voor de toekenningen van de COVID-19-toeslag en de coronatoeslag (1,3 miljoen euro), een provisie voor toekenningen van de schooltoeslag voor het schooljaar 2020-2021 die in 2021 zullen plaatsvinden (1,6 miljoen euro) en kosten voor de doorbetaling van de automatische herzieningen in het kader van de zorgtoeslag (0,7 miljoen euro).
- Tot slot zijn er nog 5,0 miljoen euro aan andere kosten die onder meer bestaan uit afschrijvingen en waardeverminderingen van openstaande terugvorderingen (4,8 miljoen euro) en een aantal andere kleinere kosten.

Tabel 23 focust op de toegekende rechten voor het lopende jaar, en geeft weer hoe dat bedrag is verdeeld over de verschillende toeslagsoorten. In vergelijking met de bedragen die in het jaarverslag 2019 zijn weergegeven, werd één correctie uitgevoerd: de toegekende bedragen voor de schooltoeslag in 2019 werden gecorrigeerd met de bedragen die nog in 2020 werden toegekend. De bedragen zijn uitgedrukt op prijsniveau 2019, waardoor de vergelijking tussen 2019 en 2020 zuiver kan gebeuren (en de evolutie dus niet wordt vertekend door een indexeffect).

Zowel in 2019 als in 2020 vertegenwoordigen de basisbedragen 81,4% van de totaal toegekende bedragen (nieuwe basisbedragen, rangbedragen, leeftijdstoelagen, verschilbetalingen, bedragen uitgekeerd in het kader van bilaterale overeenkomsten). Ook het gewicht van de inkomensselectieve toeslagen (sociale toeslagen en schooltoeslag) is tussen 2019 en 2020 niet gewijzigd, waarbij ze een aandeel vertegenwoordigen van 9,2%. Het voorgaande impliceert dan ook dat er bij de andere toeslagen (zorgtoeslagen, startbedragen, participatietoelagen) geen sprake is van een significante wijziging van het belang in de totaal toegekende bedragen.

	2019		2020		Evolutie 2019-2020
Basisbedragen	3.174.670	81,4%	3.232.312	81,4%	+57.642
Sociale toeslagen	170.745	4,4%	179.332	4,5%	+8.586
Zorgtoeslagen	197.590	5,1%	191.766	4,8%	-5.824
Startbedragen	76.467	2,0%	70.099	1,8%	-6.367
Universele participatietoeslag	66.747	1,7%	67.806	1,7%	+1.058
Selectieve participatietoeslag	186.422	4,8%	186.679	4,7%	+257
Andere toelagen (kinderopvangtoeslag en kleutertoeslag)	29.131	0,7%	27.631	0,7%	-1.500
COVID-19- en coronatoeslag			13.749	0,3%	+13.749
Totaal	3.901.773	100,0%	3.969.375	100,0%	66.490

Tabel 23: Toegekende bedragen Groeipakket (rechten voor het lopende jaar), verdeeld volgens toeslagbedragstype (bedrag in duizend euro) (bedragen op prijsniveau 2019, dus exclusief indexering)

De globale toename van 66,5 miljoen euro zit sterk geconcentreerd bij de basisbedragen (+57,6 miljoen euro), de COVID-19- en coronatoeslagen (+13,7 miljoen euro) en de sociale toeslagen (+8,6 miljoen euro), terwijl er een uitgesproken daling is bij de startbedragen (-6,4 miljoen euro) en de zorgtoeslagen (-5,8 miljoen euro).

De basisbedragen vertegenwoordigen zowel in 2019 als in 2020 een globaal bedrag van 3,2 miljard euro, maar de samenstelling ervan is wel duidelijk gewijzigd. In 2019 bestonden die toeslagen nog bijna uitsluitend (97%) uit de rang- en leeftijdstoelagen voor kinderen met transitiebedragen. In 2020 gaat het merendeel van de basisbedragen nog steeds naar die kinderen, maar het aandeel is gedaald naar 92%, terwijl het belang van de basisbedragen voor de kinderen met nieuwe bedragen is toegenomen van 2,7% (2019) naar 7,4% (2020). Die evolutie is logisch gezien het feit dat de uitstroom plaatsvindt bij de kinderen met transitiebedragen en de instroom bij de kinderen met nieuwe bedragen. Er is globaal gezien een toename te zien van de toegekende basisbedragen (+57,6 miljoen euro): de stijging van de basisbedragen voor kinderen met nieuwe bedragen (+155,0 miljoen euro) wordt momenteel dus nog onvoldoende gecompenseerd door de daling van de basisbedragen voor de kinderen met transitiebedragen (-98,8 miljoen euro). Dat is mee te wijten aan het feit dat de leeftijdstoelagen niet dalen, omdat de groep van kinderen die recht heeft op een leeftijdstoeslag (kinderen vanaf 6 jaar) nog min of meer constant blijft. Tot slot werden hier ook de bedragen in opgenomen die zijn toegekend in het kader van de bilaterale overeenkomsten, evenals de verschilbetalingen met het buitenland, maar die bedragen zijn relatief klein in het geheel van de toekenningen.

	2019		2020		Evolutie 2019-2020
Basisbedragen voor kinderen met transitiebedragen	3.084.562	97,2%	2.985.736	92,4%	-98.826
Rangbedragen	2.581.710	81,3%	2.475.132	76,6%	-106.578
Leeftijdstoelagen	502.853	15,8%	510.604	15,8%	+7.752
Basisbedragen voor kinderen met nieuwe bedragen	84.233	2,7%	239.257	7,4%	+155.024
Bedragen in het kader van bilaterale overeenkomsten	334	0,0%	316	0,0%	-19
Verschilbetalingen met het buitenland	5.540	0,2%	7.004	0,2%	+1.464
Totaal	3.174.670	100,0%	3.232.312	100,0%	+57.642

Tabel 24: Toegekende basisbedragen Groeipakket (bedrag in duizend euro) (bedragen op prijsniveau 2019, dus exclusief indexering)

De sociale toeslagen zijn goed voor iets meer dan 179 miljoen euro en ook hier is een verschuiving zichtbaar van de toekenningen aan kinderen met transitiebedragen naar kinderen met nieuwe basisbedragen. In 2019 werd nog bijna 95% van de sociale toeslagen toegekend aan kinderen met transitiebedragen, en dat aandeel is gedaald naar nog geen 85% in 2020. Er is een globale toename van de sociale toeslagen met 8,6 miljoen euro. Enerzijds is dat te verklaren door de substitutie van de kinderen met transitiebedragen door kinderen met nieuwe basisbedragen, aangezien de sociale toeslagen voor de kinderen met nieuwe basisbedragen hoger liggen dan voor kinderen met transitiebedragen. Anderzijds is de globale toename ook een gevolg van de stijgende toekenningen voor de middeninkomens. Die maatregel zal jaarlijks immers meer en meer op kruissnelheid komen.

	2019		2020		Evolutie 2019-2020
Sociale toeslagen voor kinderen met transitiebedragen	161.809	94,8%	151.117	84,3%	-10.692
Sociale toeslagen voor kinderen met nieuwe basisbedragen (lage inkomens)	7.293	4,3%	22.395	12,5%	+15.102
Sociale toeslagen voor kinderen met nieuwe basisbedragen (middeninkomens)	1.643	1,0%	5.820	3,2%	+4.176
Totaal	170.745	100,0%	179.332	100,0%	+8.586

Tabel 25: Toegekende sociale toeslagen Groeipakket (bedrag in duizend euro) (bedragen op prijsniveau 2019, dus exclusief indexering)

De toekenningen voor de zorgtoeslagen dalen van 197,6 miljoen euro (2019) naar 191,8 miljoen euro (2020). De afname is zeer uitgesproken bij de wezentoeslag, en dat omwille van de substitutie van weeskinderen met transitiebedragen (met de verhoogde wezenbijslag) naar weeskinderen met nieuwe basisbedragen (met de wezentoeslag die significant lager ligt dan de verhoogde wezenbijslag). De toeslag voor kinderen met een specifieke ondersteuningsbehoefte vertegenwoordigt bijna 60% van de zorgtoeslagen, en het volume aan uitgekeerde bedragen ligt min of meer op hetzelfde niveau als in 2019. Bij de pleegzorgtoeslagen is er een toename te zien van 0,9 miljoen euro, omwille van de verruimde toepassing van de pleegzorgtoeslag in het Groeipakket.

	2019		2020		Evolutie 2019-2020
Wezentoeslag	81.052	41,0%	74.631	38,9%	-6.420
Toeslag voor kinderen met een specifieke ondersteuningsbehoefte	113.732	57,6%	113.461	59,2%	-272
Pleegzorgtoeslag	2.806	1,4%	3.674	1,9%	+868
Totaal	197.590	100,0%	191.766	100,0%	-5.824

Tabel 26: Toegekende zorgtoeslagen Groeipakket (bedrag in duizend euro) (bedragen op prijsniveau 2019, dus exclusief indexering)

Tot slot zijn er de participatietoeslagen, bestaande uit de kinderopvangtoeslag, de kleutertoeslag en de schoolbonus. Die participatietoeslagen zijn samen goed voor een bedrag van iets meer dan 95 miljoen euro, waarvan de schoolbonus het grootste deel uitmaakt (71% in 2020). Opvallend is de daling bij de kinderopvangtoeslag (-1,9 miljoen euro). Die daling is een gevolg van de lockdown die plaatsvond in het voorjaar van 2020, waardoor de bezetting in de kinderopvangvoorzieningen sterk terugliep. Vanaf het najaar 2020 is het verschil met het voorgaande jaar terug minder groot, wat erop wijst dat de bezetting terug min of meer op een normaal niveau is gekomen.

De schoolbonus kende ook een stijging met meer dan 1 miljoen euro. Die toename is te wijten aan een toename van het aantal rechtgevende kinderen, waarbij de toename zich vooral situeerde bij de hogere leeftijdsklassen (waar de toeslagbedragen ook het hoogst zijn).

	2019		2020		Evolutie 2019-2020
Kinderopvangtoeslag	10.980	11,5%	9.121	9,6%	-1.859
Kleutertoeslag	18.151	18,9%	18.510	19,4%	+359
Schoolbonus	66.747	69,6%	67.806	71,0%	+1.058
Totaal	95.879	100,0%	95.437	100,0%	-442

Tabel 27: Toegekende participatietoeslagen Groeipakket (bedrag in duizend euro) (bedragen op prijsniveau 2019, dus exclusief indexering)

Tabel 23 maakt tot slot ook nog melding van de COVID-19- en de coronatoeslag. Beide zijn tijdelijke toeslagen die werden ingevoerd naar aanleiding van de coronacrisis en voor beide toeslagen samen werd in een budget voorzien van 15 miljoen euro. In de loop van 2020 zijn er toekenningen gebeurd voor een totaalbedrag van 13,7 miljoen euro. Er wordt evenwel verwacht dat er in de loop van 2021 nog toekenningen zullen gebeuren, waardoor het volledige budget van 15 miljoen euro zal worden aangewend.

Bedragen kinderen geboren voor 1 januari 2019

Gezinsbijslagen	
Basisbedrag	
Laag bedrag	€ 95,81
Middenbedrag	€ 177,28
Hoog bedrag	€ 259,49
Maandelijke leeftijdsbijslag	
6 tot 11 jaar	€ 32,63
12 tot 17 jaar	€ 49,86
Vanaf 18 jaar	€ 63,40
Maandelijke leeftijdsbijslag oudste kind dat geen sociale toeslag, zorgtoeslag of een verhoogde wezenbijslag ontvangt	
6 tot 11 jaar	€ 16,36
12 tot 17 jaar	€ 24,92
Vanaf 18 jaar	€ 28,72
Maandelijke leeftijdsbijslag voor personen met een handicap die vóór 1 juli 1966 geboren zijn	
Oudste kind dat geen supplement voor eenoudergezin ontvangt	€ 55,02
Andere kinderen	€ 63,40
Sociale toeslag	
Kind met laag basisbedrag	€ 48,77
Kind met middenbasisbedrag	€ 30,23
Kind met hoog basisbedrag	€ 5,30
Toeslag voor langdurig zieken en arbeidsongeschikten en mindervaliden Kind dat basisbedrag van € 95,81 ontvangt, zal in dit geval een toeslag krijgen van € 104,94 in plaats van € 48,77.	€ 104,94
Verhoging toeslag voor eenoudergezinnen Kind dat basisbedrag van € 259,49 ontvangt, zal in dit geval een toeslag krijgen van € 24,38 in plaats van € 5,30.	€ 24,38

(5) Deze bedragen zijn van toepassing sinds 1 september 2020.

Bedragen kinderen geboren na 1 januari 2019

Gezinsbijslagen		
Startbedrag geboorte of adoptie		€ 1.144,44
Basisbedrag		€ 166,46
Sociale toeslagen		
< twee kinderen	inkomen onder € 31.605,89	€ 52,02 per kind
> twee kinderen	inkomen onder € 31.605,89	€ 83,23 per kind
> twee kinderen	inkomen tussen € 31.605,89 euro en € 62.424	€ 62,42 per kind
Wezentoeslag		
Weeskind		€ 166,46
Halfwees		€ 83,23

Bedragen voor alle kinderen

Schoolbonus			
0-4 jaar			€ 20,81
5-11 jaar			€ 36,41
12-17 jaar			€ 52,02
18-24 jaar			€ 62,42
Zorgtoeslagen voor kinderen met een specifieke ondersteuningsbehoefte			
Minstens 4 punten in de eerste pijler en minder dan 6 punten over de drie pijlers			€ 84,02
6 – 8 punten over de drie pijlers en minder dan 4 punten in de eerste pijler			€ 111,89
9 – 11 punten over de drie pijlers en minder dan 4 punten in de eerste pijler			€ 261,11
6 – 8 punten over de drie pijlers en ten minste 4 punten in de eerste pijler 9 – 11 punten in de drie pijlers en ten minste 4 punten in de eerste pijler 12 – 14 punten over de drie pijlers			€ 431,01
15 – 17 punten over de drie pijlers			€ 490,09
18 – 20 punten over de drie pijlers			€ 525,10
+20 punten over de drie pijlers			€ 560,10
Pleegzorgtoeslag			
			€64,29
Andere toeslagen			
Kinderopvangtoeslag			€ 3,29
Kleutertoeslag			€ 135,25
Selectieve participatietoeslag (schooltoeslag)	Minimumtoeslag	Volledige toeslag	Uitzonderlijke toeslag
Kleuteronderwijs		€ 105,98	
Lager onderwijs	€ 123,67	€ 192,33	€ 249,75
Secundair onderwijs			
Gehuwde/zelfstandige/alleenstaande leerlingen	€ 728,67	€ 3340,64	-
Leerlingen in derde lj. Van derde graad voltijds technisch of beroeps secundair	extern intern	€ 286,77 € 741,11	€ 1156,98 € 1902,03
Alle anderen voltijds secundair onderwijs	extern intern	€ 238,89 € 617,60	€ 964,05 € 1584,98
Stelsel leren en werken		€ 200,87	€ 549,27
Verpleegkundigen in hoger beroeps-onderwijs	extern intern	€ 848,06 € 848,06	€ 1238,94 € 3720,75
Hoger onderwijs		€ 51,10/jaar (boven op de studietoelage, uitbetaald door het Vlaams Ministerie van Onderwijs)	